

VIII. KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

1. Omówienie wyników

1. W kwietniu 2018 r. nastroje polskich gospodarstw domowych uległy poprawie, a wartość wskaźnika kondycji gospodarstw domowych IRG SGH (IRGKGD) zwiększyła się o 4,1 pkt, osiągając poziom najwyższy w historii badania. Optymistyczne nastroje polskich konsumentów wspierają wysoką dynamikę wzrostu konsumpcji prywatnej, która w I kwartale br. wyniosła 4,8% r/r (GUS). Wskaźnik wygładzony z wahań krótkookresowych znajduje się w tendencji wzrostowej.

Zwiększyły się wszystkie jego składowe, poza oceną zdolności gospodarstw domowych do oszczędzania (wartość salda obniżyła się o 0,1 pkt). W największym stopniu poprawiły się oceny przyszłej sytuacji w gospodarce polskiej – wartość salda zwiększyła się o 7,1 pkt. (Oceniając bieżącą sytuację gospodarczą, ankietowani również wyrażają entuzjazm, a wartość salda jest wyższa o 5,1 pkt niż przed kwartałem.) Saldo znajduje się na bardzo wysokim poziomie (12,1 pkt), a 46,3% ankietowanych jest zdania, że gospodarka będzie rosła w kolejnym roku. Saldo oczyszczone z wahań krótkookresowych wykazuje tendencję wzrostową. Zmniejszyły się również obawy przed bezrobociem – wartość salda obniżyła się o 4,0 pkt. Dobre oceny otoczenia makroekonomicznego powinny sprzyjać dalszemu wzrostowi konsumpcji i mogą pobudzać popyt na rynku kredytowym.

2. Oceny własnej sytuacji finansowej gospodarstw domowych uległy poprawie w drugim kwartale. Na skutek jednak zmienności wyników w poprzednich kilku badaniach saldo wygładzone z wahań krótkookresowych nie wykazuje tendencji do zmiany. Może to być wynikiem wygasania efektu programu Rodzina 500 plus – gospodarstwa domowe traktują świadczenia wypłacane z tego programu jako część swoich stałych dochodów, przez co transfery te nie wpływają już na dynamikę sytuacji dochodowej gospodarstw domowych.

3. W bieżącym badaniu zanotowano znaczny spadek oczekiwań inflacyjnych. Wartość salda zmniejszyła się o 16,2 pkt. Zdaniem ankietowanych, obniżyły się również bieżące koszty utrzymania – wartość salda jest o 6,0 pkt niższa niż kwartał temu. Może to wynikać stąd, iż tempo inflacji jest mniejsze od celu inflacyjnego ustalonego przez NBP, a zarazem mniejsze od tempa prognozowanego. Wydaje się, że w tym roku będziemy mieli raczej do czynienia z ujemną niespodzianką inflacyjną (tj. z przeszacowaniem inflacji).

4. Opinie co do zakupu dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku są ostatnio bardzo zmienne i zróżnicowane. W przypadku pytania o bieżący klimat do zakupu tych dóbr notujemy naprzemienne wzrosty i spadki wartości salda. Kwietniowe badanie kondycji gospodarstw domowych było drugim z rzędu, w którym saldo zwiększyło swoją wartość (o 2,2 pkt), jednak brak jest jeszcze wyraźnych oznak, że jest to trwalsza tendencja (choć saldo oczyszczone z wahań sezonowych nieco zwiększyło się). Odsetek ankietowanych pozytywnie oceniających klimat do zakupu dóbr konsumpcyjnych trwałego użytku wynosi 12,7% (15,1% w poprzednim badaniu). Zmalał zarazem – do 8,6% z 13,1% przed kwartałem – odsetek osób, których zdaniem obecny czas nie jest odpowiedni do zakupu trwałych dóbr konsumpcyjnych.

Duża zmienność jest obserwowana również w przypadku prognoz zakupów. Wartość salda spadła o 1,7 pkt (w poprzednim badaniu zmniejszyła się o 4,2 pkt). Saldo oczyszczone z zaburzeń krótkookresowych nie podlega większym wahaniom. Odsetek gospodarstw domowych przewidujących wzrost wydatków konsumpcyjnych zmniejszył się do poziomu 16,1% (21% w poprzednim kwartale).

5. Nie zmieniły się zamierzenia gospodarstw domowych co do zakupu samochodu. Odsetek ankietowanych oceniających prawdopodobieństwo zakupu samochodu jako bardzo duże lub dość duże

wynosi obecnie 6,7% (6,3% poprzednio i 6,2% przed rokiem). Jest to znacznie mniej niż w III kwartale 2016 r. (11,9%).

6. Saldo odpowiedzi na pytanie o planowany zakup lub budowę domu/mieszkania w następnych 12 miesiącach podlega silnym wahaniom w ostatnim okresie. W kwietniu jego wartość zwiększyła się o 0,6 pkt (poprzednio wzrosła o 6,7 pkt), jednak wskaźnik oczyszczony z zakłóceń krótkookresowych kształtuje się raczej w trendzie bocznym. Obecnie 8% gospodarstw domowych uważa zakup mieszkania za prawdopodobny (9,4% przed kwartałem i 7,3% przed rokiem).

Jeśli chodzi o wydatki remontowe, wartość salda wzrosła o 4,2 pkt. Po dwóch kwartałach wzrostu zarysowuje się słaba tendencja wzrostowa. Obecnie 18,7% respondentów ocenia prawdopodobieństwo poniesienia wydatków remontowych jako bardzo lub dość duże (16,9% w poprzednim badaniu i 21% przed rokiem).

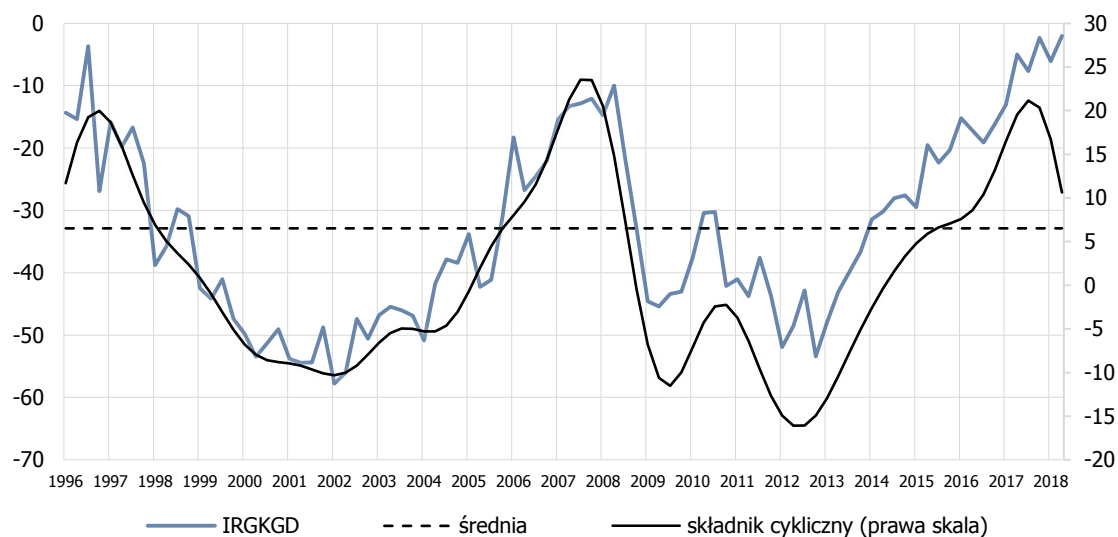
7. Wartość salda odpowiedzi na pytania o klimat do oszczędzania uległa zwiększeniu o 5,1 pkt, wzmacniając silną tendencję wzrostową, obserwowaną od wielu kwartałów. Saldo jest na wysokim poziomie, nienotowanym od wielu lat. Nie zmieniła się natomiast zdolność gospodarstw domowych do oszczędzania. W przebiegu salda oczyszczonego z wahań krótkookresowych wyraźnie widoczna jest tendencja wzrostowa. Saldo jest również na najwyższym poziomie od 1996 r. Obecnie 24,3% ankietowanych jest zdania, że z „bardzo dużym” lub „dość dużym” prawdopodobieństwem zdoła w nadchodzącym roku zaoszczędzić jakiegokolwiek pieniądze (21,7% przed rokiem, ok. 11% przed 10 latami), a 47,5% uważa, że bieżące warunki sprzyjają oszczędzaniu (wobec 39,7% przed rokiem, ok. 24% dziesięć lat temu).

Pozytywne tendencje w zakresie oszczędności wskazują, że mimo dobrych ocen stanu gospodarki i własnych budżetów gospodarstwa domowe dosyć ostrożnie planują większe wydatki i raczej starają się oszczędzać (ewentualnie dokonują innego rodzaju wydatków, które nie są monitorowane w badaniu IRG SGH). Należy zwrócić uwagę, że przedstawione wyniki dotyczą liczby gospodarstw domowych posiadających zdolność do oszczędzania w relacji do ogółu. Oznacza to, że rośnie powszechność zdolności do oszczędzania, co niekoniecznie musi przełożyć na sumę oszczędności prywatnych w gospodarce (gospodarstwa domowe o niższych dochodach oszczędzają względnie niewiele).

8. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zbilansowanie bieżących dochodów i wydatków gospodarstwa domowego zwiększyło się o 2,4 pkt. Saldo po oczyszczeniu z wahań krótkookresowych nadal podlega tendencji wzrostowej. Odsetek gospodarstw domowych, które „nieco oszczędzają”, jest bardzo wysoki i wynosi 49,3% (45,8% przed rokiem). Odsetek tych, którzy „dużo oszczędzają”, wyniósł 3,3%. Łącznie więc 52,6% ankietowanych deklaruje zdolność do oszczędzania. Odsetek tych, którzy „wpadają w długi”, wyniósł 3,1% (5,3% przed kwartałem), zaś odsetek tych, którzy oceniają, że „przejadają oszczędności”, zmniejszył się w ciągu kwartału o 0,7 pkt proc. do 6,6%. Wśród oszczędzających dominują gospodarstwa domowe, które odkładają mniej niż 10% dochodów; jest ich 56,6%. Drugą grupę stanowią gospodarstwa, którym udaje się zaoszczędzić między 10% a 20% dochodów; jest ich 34,4%. Tych, które oszczędzają ponad 20% dochodów, jest 9,0% (15,2% przed rokiem). Średnia, szacowana stopa oszczędności to 10,7% (12,1% przed rokiem).

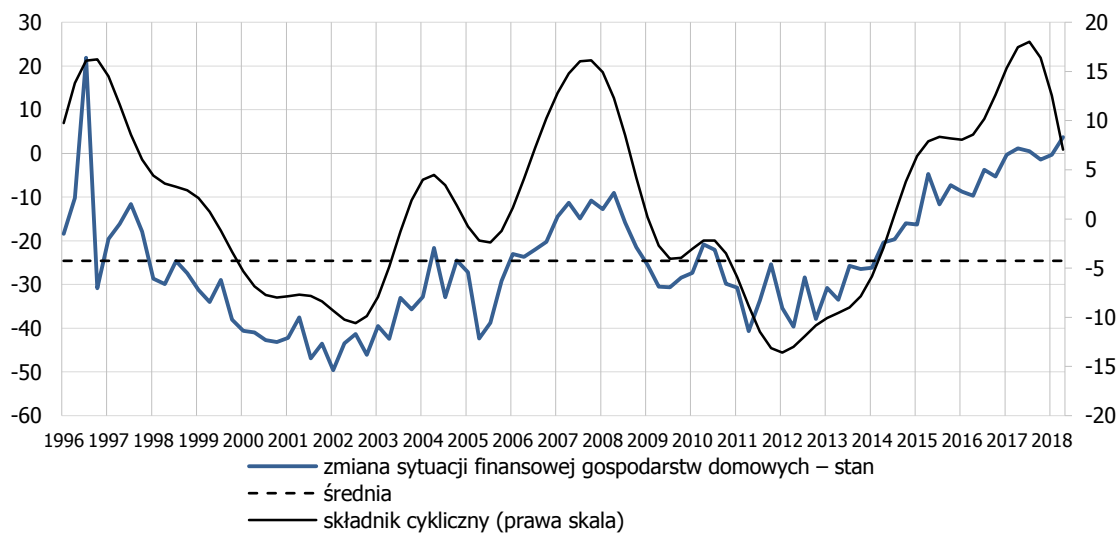
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH

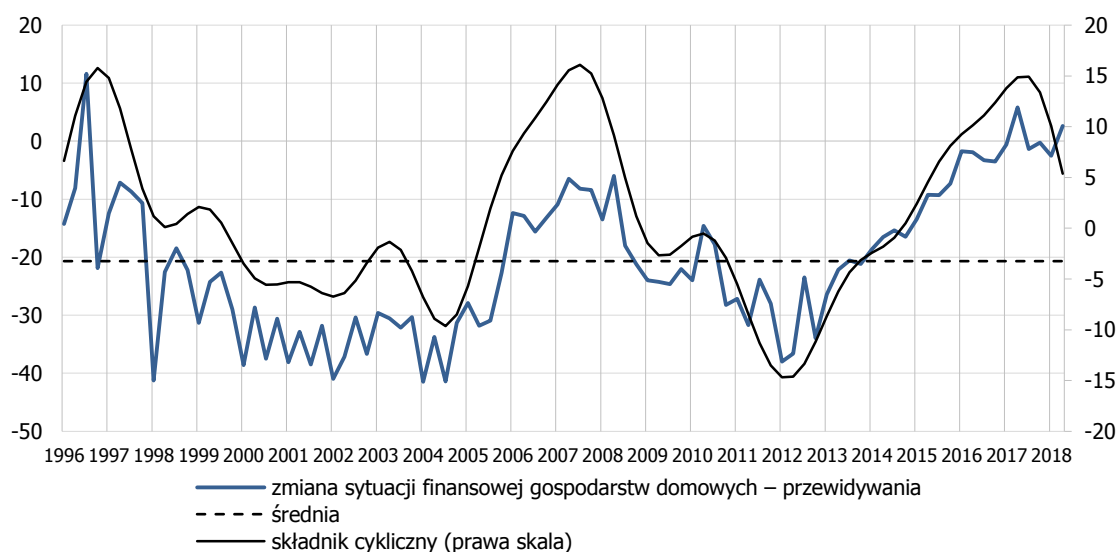
składowe salda	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. zmiana sytuacji finansowej - przewidywania	-0,6	5,8	-1,4	-0,3	-2,5	2,6
2. ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - przewidywania	-11,7	1,2	-0,1	11,7	5,0	12,1
3. bezrobocie w kraju - przewidywania	1,2	-11,4	-8,5	-14,5	-8,1	-12,1
4. oszczędności - przewidywania	-38,8	-38,4	-37,8	-35,4	-34,9	-35,0
wskaźnik koniunktury (IRGKGD): (1+2-3+4)/4	-13,1	-5,0	-7,7	-2,4	-6,1	-2,0

SYTUACJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH – STAN

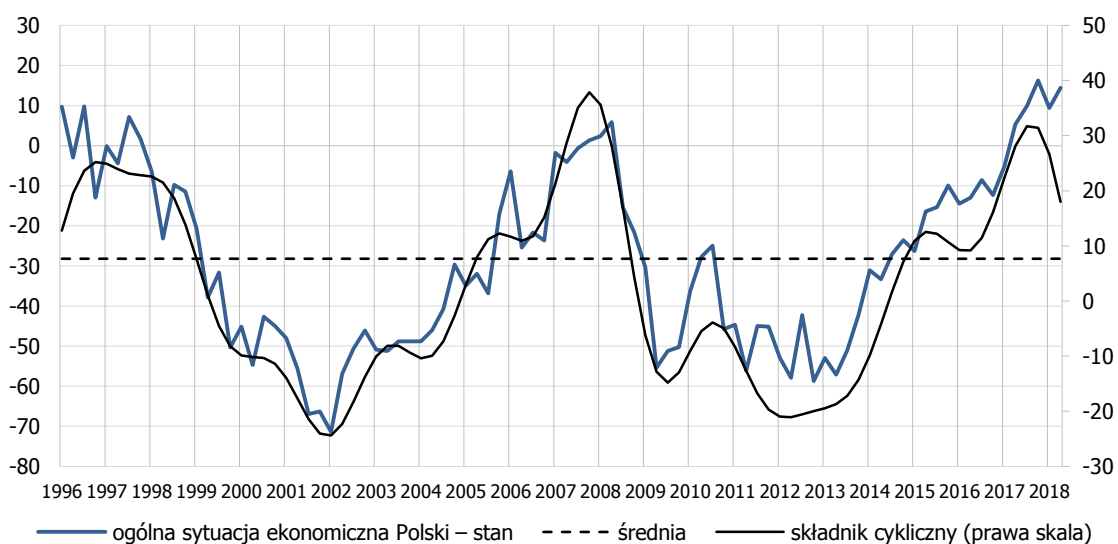
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. poprawiła się bardzo	2,8	3,6	5,5	2,9	3,2	3,5
2. poprawiła się trochę	23,0	24,4	20,9	22,8	25,6	24,3
3. bez zmian	51,3	47,7	48,9	48,8	45,6	53,6
4. pogorszyła się trochę	16,4	19,0	18,4	19,4	18,7	13,3
5. pogorszyła się bardzo	6,5	5,2	6,3	6,1	7,0	5,3
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-0,3	1,1	0,5	-1,4	-0,3	3,7

SYTUACJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH – PRZEWIDYWANIA

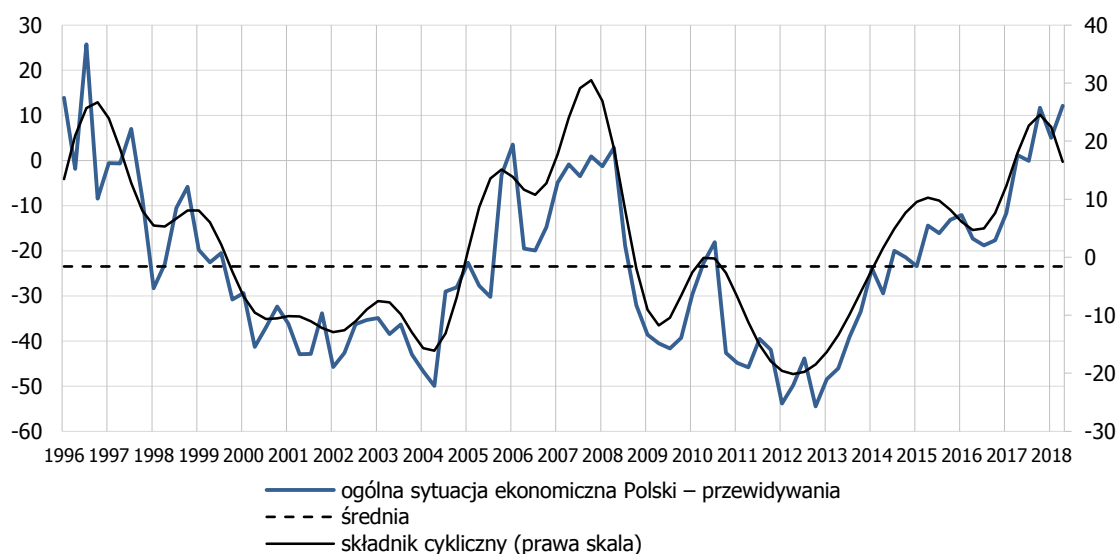
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. poprawi się bardzo	2,6	3,0	4,3	3,1	3,9	4,4
2. poprawi się trochę	21,6	28,0	19,6	21,9	19,2	21,8
3. bez zmian	51,9	49,5	50,8	51,4	49,4	52,7
4. pogorszy się trochę	19,7	16,6	19,6	18,4	23,1	16,9
5. pogorszy się bardzo	4,2	2,9	5,7	5,1	4,4	4,2
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-0,6	5,8	-1,4	-0,3	-2,5	2,6

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – STAN

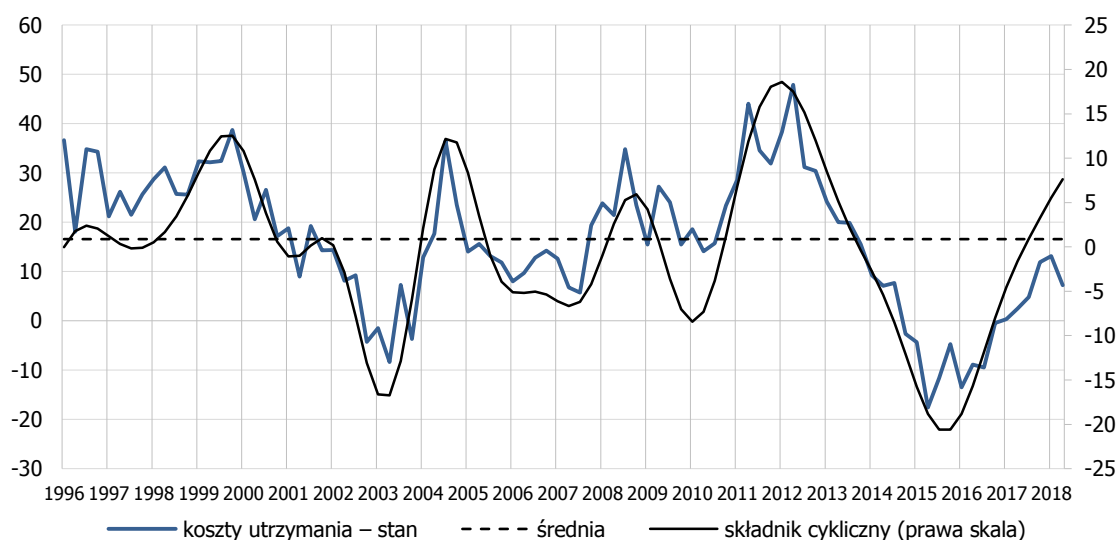
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. poprawiła się bardzo	3,0	5,5	6,7	10,5	8,6	6,7
2. poprawiła się trochę	33,3	36,8	40,5	38,2	34,9	43,2
3. bez zmian	25,5	28,8	25,7	29,9	29,8	26,9
4. pogorszyła się trochę	26,6	20,8	20,0	16,1	20,2	18,5
5. pogorszyła się bardzo	11,6	8,2	7,1	5,3	6,5	4,6
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-5,3	5,3	9,9	16,3	9,4	14,5

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – PRZEWIDYWANIA

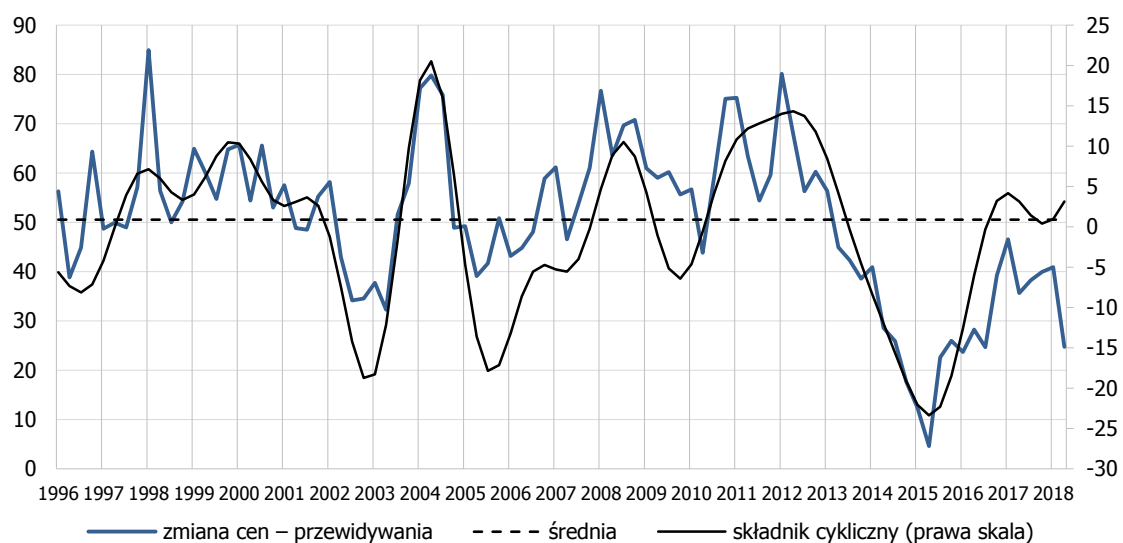
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. poprawi się bardzo	2,6	4,9	4,5	9,0	5,9	7,2
2. poprawi się trochę	28,0	33,1	34,1	38,3	36,5	39,1
3. bez zmian	30,7	30,5	28,6	26,7	27,8	30,3
4. pogorszy się trochę	20,9	22,5	22,5	19,2	21,6	17,5
5. pogorszy się bardzo	17,9	9,0	10,4	6,8	8,3	5,9
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-11,7	1,2	-0,1	11,7	5,0	12,1

KOSZTY UTRZYMANIA – STAN

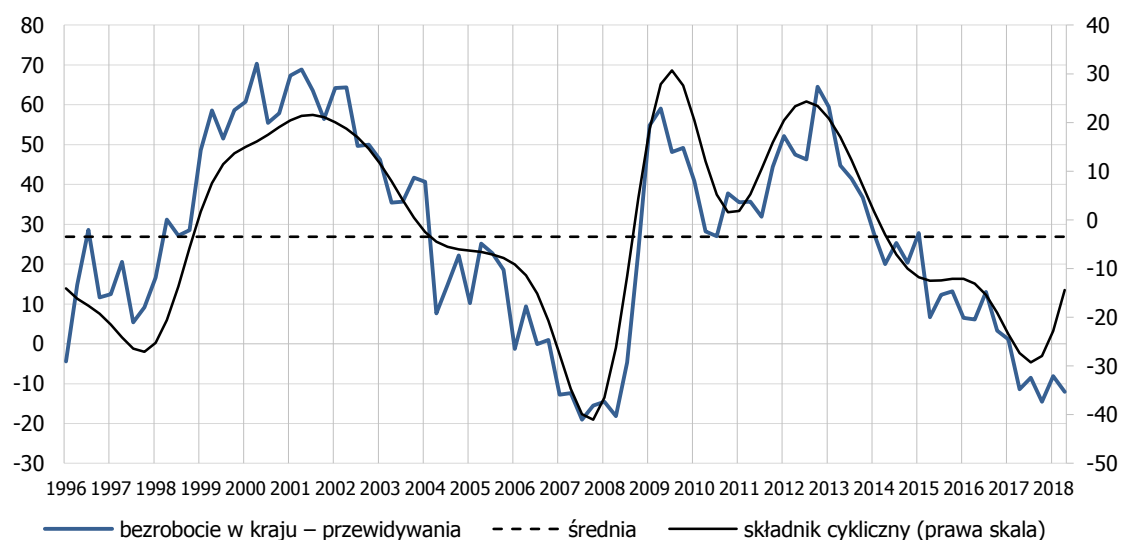
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. wyraźnie dużo wyższe	7,0	5,6	7,2	6,6	10,8	8,2
2. znacznie wyższe	17,0	19,7	20,2	30,2	23,4	22,1
3. nieco wyższe	47,6	50,0	50,0	44,5	47,4	46,1
4. takie same	26,6	23,4	20,3	17,9	18,1	23,1
5. niższe	1,9	1,3	2,3	0,9	0,3	0,5
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	0,3	2,5	4,8	11,9	13,2	7,2

ZMIANA CEN – PRZEWIDYWANIA

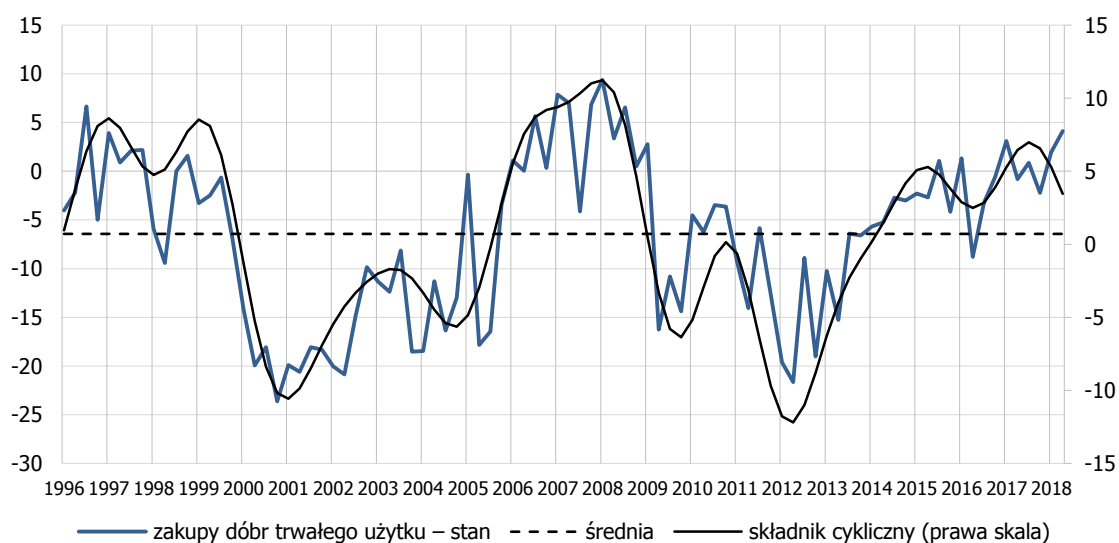
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. wzrost cen będzie szybszy	32,4	26,5	33,6	24,7	31,6	19,1
2. ceny wzrastać będą tak samo	44,8	39,3	32,6	46,7	39,0	39,7
3. ceny wzrastać będą wolniej	7,1	13,6	10,8	13,1	10,5	12,8
4. ceny będą mniej więcej takie same	14,8	20,5	22,7	14,8	17,7	28,4
5. ceny nieco zmaleją	0,9	0,2	0,3	0,7	1,3	0,0
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	46,5	35,7	38,2	40,0	40,9	24,7

BEZROBOCIE W KRAJU – PRZEWIDYWANIA

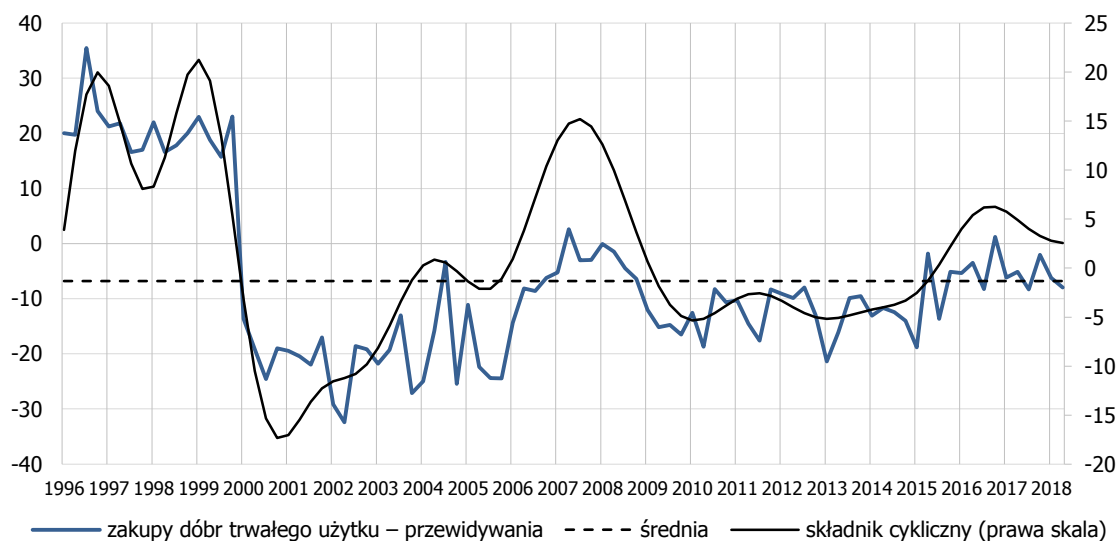
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. gwałtownie wzrośnie	4,0	2,9	2,7	2,0	3,4	0,6
2. nieznacznie wzrośnie	24,2	12,5	15,0	12,7	13,4	12,5
3. pozostanie takie samo	43,4	44,7	47,5	42,4	48,4	50,0
4. nieznacznie zmaleje	26,8	38,5	32,2	40,0	33,4	36,1
5. gwałtownie zmaleje	1,6	1,3	2,7	2,9	1,5	0,9
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	1,2	-11,4	-8,5	-14,5	-8,1	-12,1

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – STAN

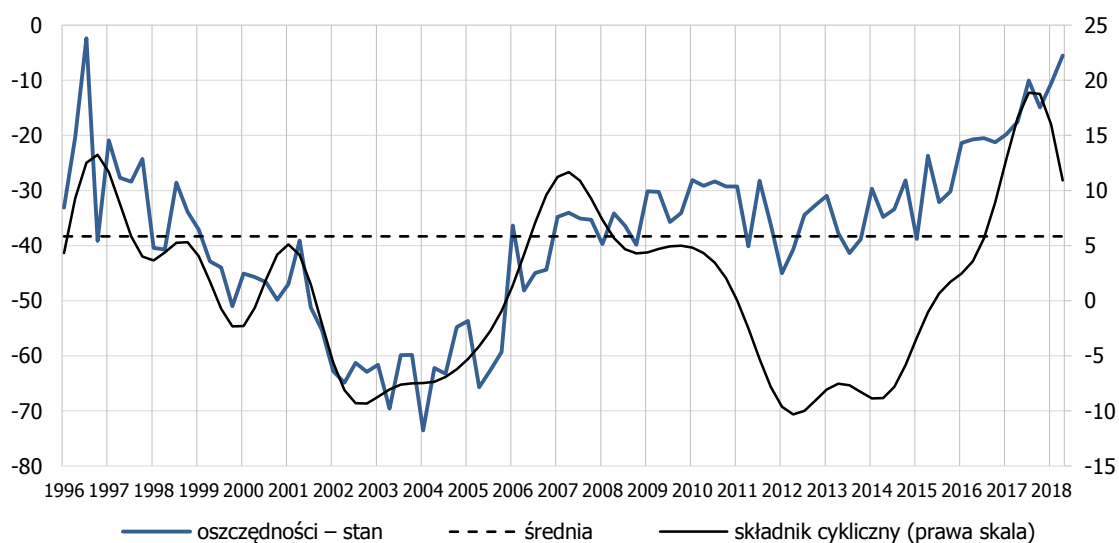
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	14,2	11,1	11,2	9,8	15,1	12,7
2. obecny czas nie jest ani dobry, ani zły	74,7	76,9	78,4	78,1	71,8	78,7
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	11,1	12,0	10,4	12,1	13,1	8,6
saldo (1.-3.)	3,1	-0,8	0,9	-2,2	1,9	4,1

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PRZEWIDYWANIA

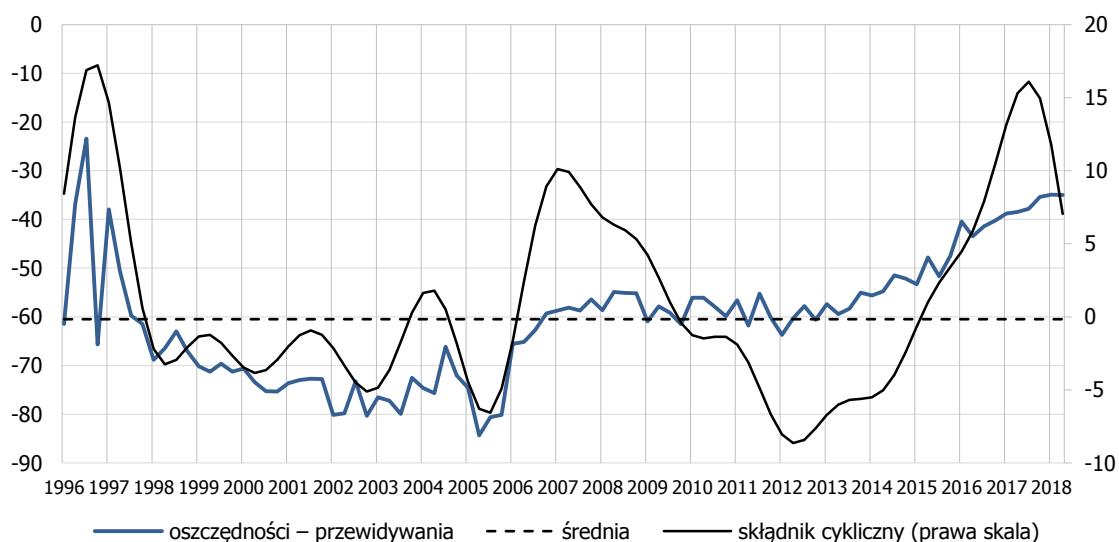
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. dużo większe	3,4	6,4	4,8	4,9	5,4	4,5
2. nieco większe	16,7	19,4	13,3	16,9	15,6	11,6
3. podobne	54,9	47,5	56,0	57,5	55,5	60,9
4. nieco mniejsze	14,3	11,0	12,4	10,7	8,3	9,6
5. dużo mniejsze	10,8	15,7	13,6	10,0	15,3	13,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-6,2	-5,1	-8,3	-2,0	-6,2	-7,9

OSZCZĘDNOŚCI – STAN

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	2,4	4,0	7,0	5,8	6,7	7,0
2. dobry czas, aby oszczędzać	35,7	35,7	35,5	34,1	38,1	40,5
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	43,9	41,6	45,4	44,7	37,7	39,6
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	18,0	18,6	12,1	15,4	17,5	13,0
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-19,8	-17,6	-10,0	-14,9	-10,6	-5,5

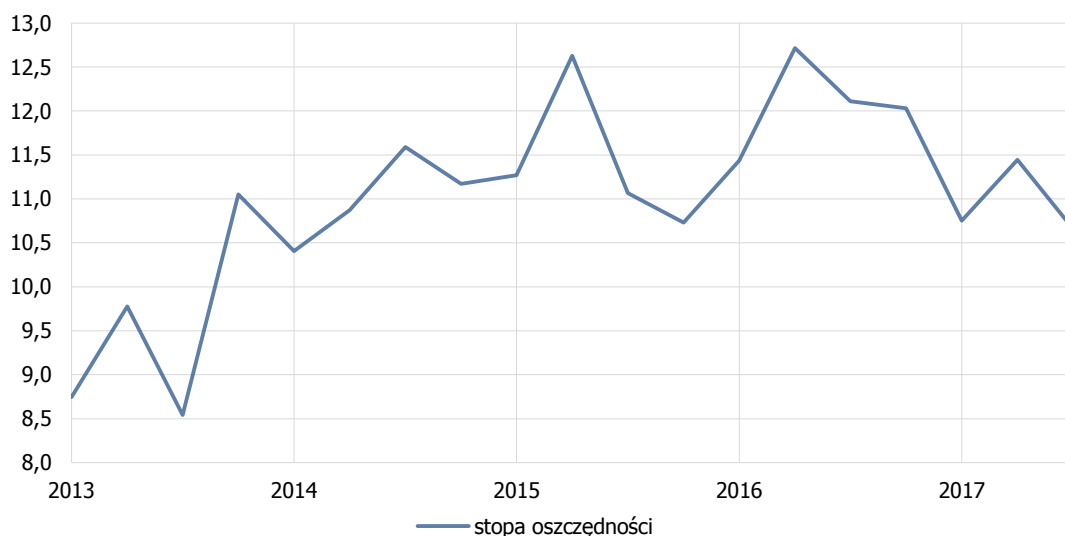
OSZCZĘDNOŚCI – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. bardzo duże	3,6	5,5	6,0	3,9	4,1	3,3
2. dość duże	17,7	16,2	16,0	19,9	20,4	21,0
3. znikome	55,1	52,6	52,4	53,9	52,6	54,0
4. żadne	23,6	25,8	25,6	22,3	22,9	21,7
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-38,8	-38,4	-37,8	-35,4	-34,9	-35,0

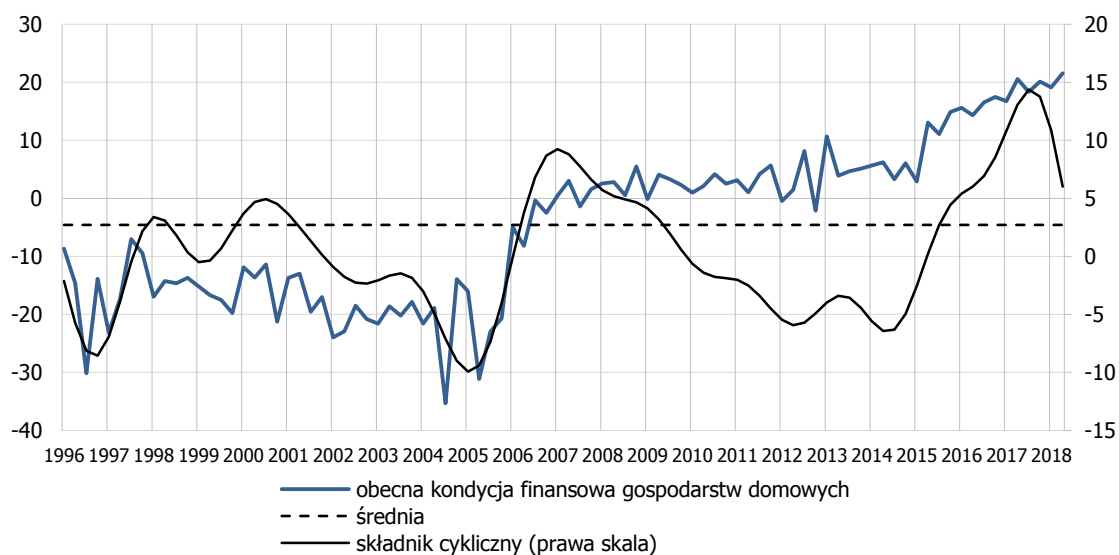

STOPA OSZCZĘDNOŚCI

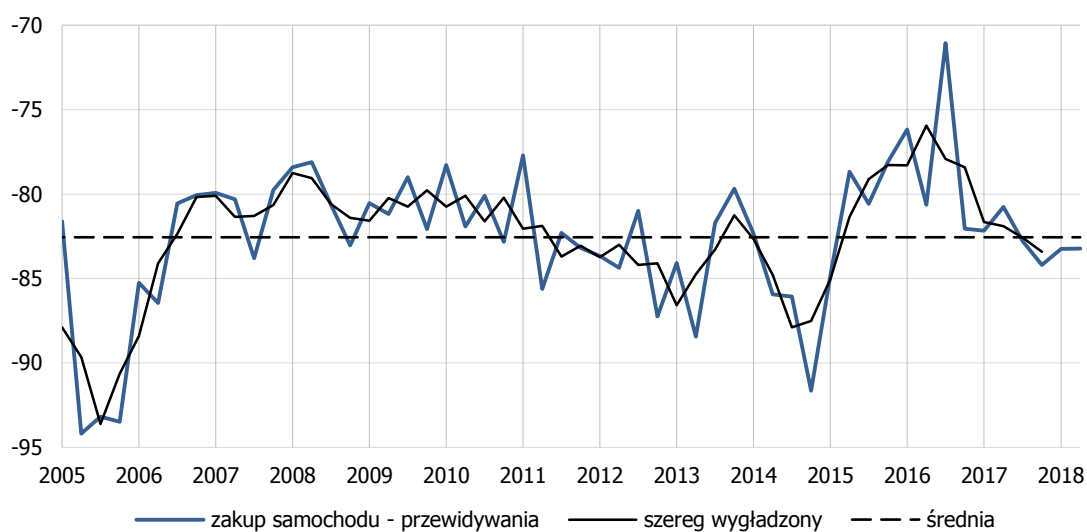
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. więcej niż 30 % dochodów	6,6	5,1	5,8	3,7	5,7	4,2
2. od 20 % do 30 % dochodów	10,0	10,1	11,3	4,1	8,6	4,8
3. od 10 do 20 % dochodów	37,4	35,7	30,4	38,2	30,2	34,4
4. mniej niż 10 % dochodów	46,0	49,1	52,5	54,0	55,6	56,6
saldo ($1 \times 0,35 + 2 \times 0,25 + 3 \times 0,15 + 4 \times 0,05$)	12,7	12,1	12,0	10,8	11,4	10,7

KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

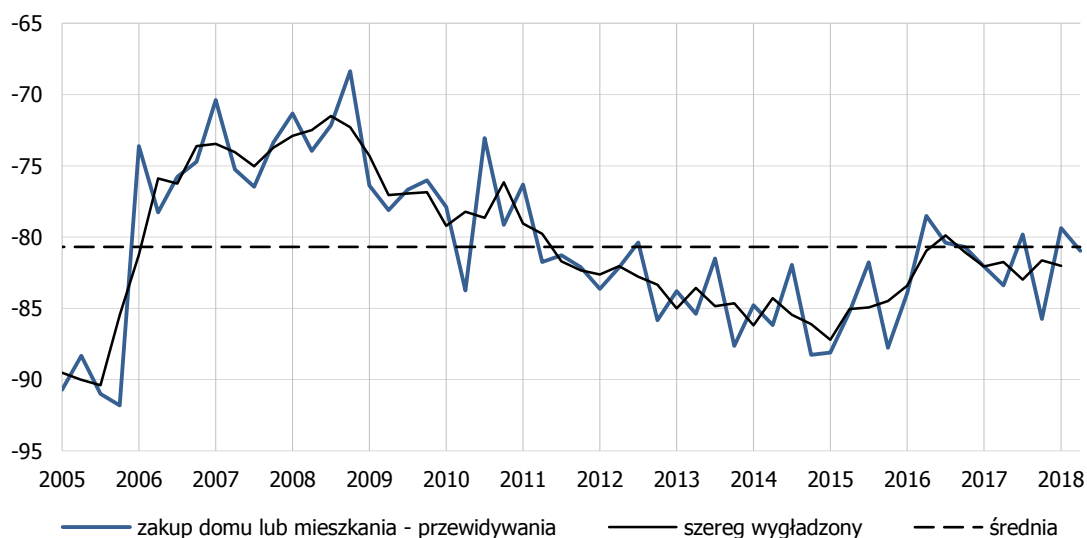
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. wpadamy w długi	4,7	3,0	4,9	5,7	5,3	3,1
2. przejadamy nasze oszczędności	9,9	8,9	6,7	7,3	7,3	6,6
3. nasz dochód z trudem starcza	36,1	37,3	40,6	32,1	33,7	37,7
4. nieco oszczędzamy	45,8	45,8	42,6	50,6	51,1	49,3
5. dużo oszczędzamy	3,5	5,1	5,2	4,2	2,5	3,3
saldo ($5 + 0,5 \times 4 - 0,5 \times 2 - 1$)	16,8	20,6	18,3	20,1	19,1	21,5

ZAKUP SAMOCHODU – PRZEWIDYWANIA

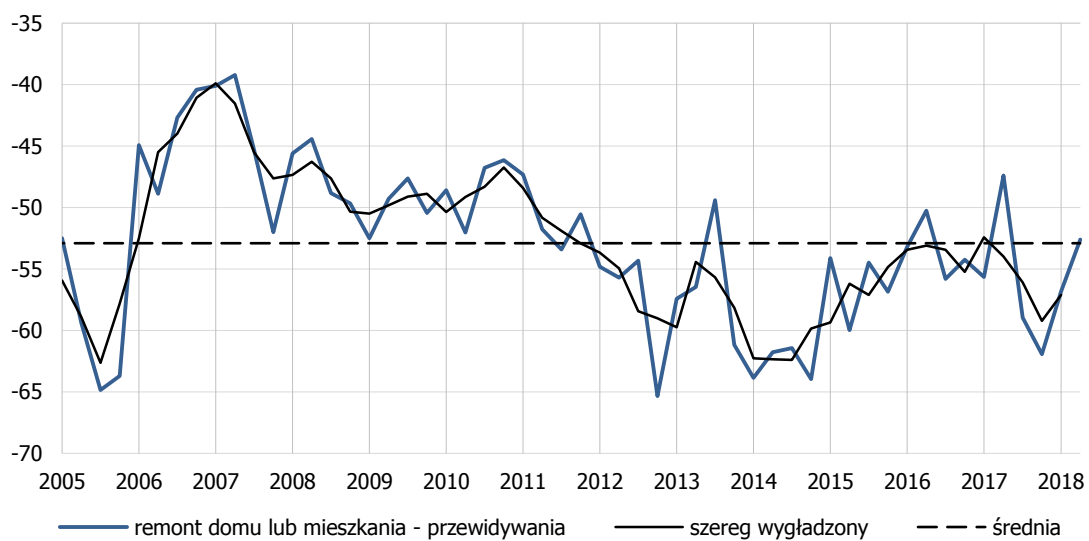
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. bardzo duże	1,4	1,3	2,2	2,3	2,5	2,1
2. dość duże	4,1	4,9	4,0	3,2	3,8	4,6
3. niewielkie	17,7	18,8	13,7	13,0	12,1	11,1
4. zdecydowanie żadne	76,8	75,1	80,1	81,5	81,6	82,2
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-82,2	-80,8	-82,8	-84,2	-83,2	-83,2

ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. zdecydowanie tak	2,9	2,3	3,9	2,7	4,8	3,8
2. możliwe	3,2	5,0	5,3	3,1	4,6	4,2
3. raczej nie	14,8	9,1	8,9	8,2	8,3	10,3
4. zdecydowanie nie	79,1	83,6	81,9	85,9	82,3	81,7
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-82,1	-83,4	-79,8	-85,7	-79,4	-81,0

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018
1. bardzo duże	5,1	8,3	4,6	4,7	4,2	5,2
2. dość duże	10,0	12,7	8,8	6,3	12,7	13,3
3. niewielkie	38,4	33,9	37,3	38,6	31,5	33,8
4. zdecydowanie żadne	46,5	45,1	49,3	50,5	51,6	47,6
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-55,6	-47,4	-58,9	-61,9	-56,8	-52,6